

Špeciálna príloha o cestovaní: Po Slovensku na vozíku

Vycestovať v lete do zahraničia bolo veľmi riskantné. Protipandemické opatrenia sa menili a situácia bola neistá. Mnohí sme preto hranice štátu neprekročili a za dovolenkovú destináciu sme si zvolili Slovensko. Ponúka mnoho čarovných miest, o ktorých sme vôbec netušili. Prostredníctvom nasledujúcich reportáží niektoré z nich spoznáme - z pohľadu turistov a turistiek na vozíku.

Divočina na paddleboarde

Paddleboard som kúpila ako darček pod stromček, pri rozbalení obdarovaný javil známky rozpakov, ktoré zmizli až o pár mesiacov neskôr a zmenili sa na nadšenie. Hneď pri kúpe som dumala čo a ako, aby som sa mohla pripadne odviezť aj ja. Kúpu som dobre zvážila a poradila sa s českým predajcom, ktorému som opísala celú situáciu, že som na vozíku a že chcem paddleboard hlavne pre partnera na relax a poprípade, ak to bude možné a hlavne reálne, odviezť sa aj ja. Vybrala som úplne na prvú šupu parádne, čo sme zistili až po otestovaní druhého paddleboardu v lete, ktorý bol vratký a nebolo by vôbec možné, aby som sa ja mohla na niečom takom odviezť. Takže, ak chcete paddleboard

• Dobrodružná plavba na paddleboarde.
(Autor: Z archívu Iky Jandžíkovej)

kupovať, dobre si kúpu zvážte. Teraz už podme k zážitkom! Prvú jazdu som odkladala, ako to len šlo, ale keď som partnera napálila, jednoducho má hodil na palubu a vyrazilo sa. Zmenilo mi to pohľad na svet, fakt neklamem, nepreháňam, nabilo má to novým elánom a úžasom mi padla sánka. Ale mne stačí fakt málo, aby ste nezostali poprípade sklamaní. Vyhľadávame tiché miesta, kde sa dá sledovať príroda, vodný život, videli sme stádo laní, ako vo vode spásali rákosie, to sme ani nedýchali, vtáci, mini labutiatka, ryby, vážky a neviem čo ešte... Takto by sa dalo pokračovať až... Jediné, čo k tomu potrebujete, je mať oči a srdce dokorán. Uvedomiť si len sám seba a prírodu. Mne tento čoraz viac vzdľajújúci sa vzťah s prírodou veľmi chýba a takto som sa mu znova aspoň trošku priblížila. Pri plavbe používam záchrannú vestu, lebo čo keby sa vyskytlo niečo nečakané, poistka musí byť. Moja rada na záver, skúste to. Spoznáte svet z novej perspektívy.

IRENA JANDŽÍKOVÁ

Krásavica pod Karpatmi

O Bratislave sa hovorí, že je krásavica na Dunaji, ale to isté platí aj o spojení krásavica pod Karpatami. Je veľa možností, kam sa dá v okolí Bratislavy vyraziť do prírody, do lesa aj napriek tomu, že sa pohybuje len na elektrickom vozíku. Môžem vám odporučiť zopár týchto trás. Napríklad začiatok v Lamači, časť Klaneč, odtiaľ sa dá po asfaltke prejsť až na Kačín (3 km), kde sa môžete rozhodnúť, či sa vrátite späť cez Železnú studničku (2 km) až na Partizánsku lúku (2 km), kde sa v priestoroch bufetu Amfík nachádza aj bezbariérová toaleta.

Z Kačina sa môžete vybrať aj na Peknú cestu (6 km) smer Rača – Krasňany. Prejdete okolo maličkých rybníkov s rôznymi turistickými atrakciami a okolo bufetu U Slivu.

Ďalšia pekná trasa je z Partizánskej lúky popri 4 rybníkoch, po druhom sa môžete občerstviť v reštaurácii Klepáč (0,4km), kde majú bohatý výber domácich polievok a potom potiahnete ďalej na Železnú studničku. Tu rovnako nájdete štýlový bufet. Čochvíľa ho už vystrieda nová stavba, ktorá bude podrobne kopírovať historické Ferdinandove kúpele. Keď budete pokračovať ďalej po vynovenej asfaltke, prídete k lanovke, žiaľ bariérovej, ktorá vás vyvezie na Kamzík. Na ten sa môžete dostať aj z opačného konca, od Koliby. Nájdete tam okrem zopár bufetov aj novú bezbariérovú toaletu. Navyše je odtiaľ krásny výhľad na celú Bratislavu. Odtiaľ sa dostanete tiež k lanovke a ďalej na Železnú studničku. Za zmienku stojí aj návšteva vyhládokovej reštaurácie na Televíznej veži Kamzík.

Pekná trasa je aj nad Dúbravkou, kde sa dá dostať až na hrebeň Devínskej kobyly. Toto však už nie je asfaltová cesta, je to len spevnená zemina, čiže v dažďovom počasí nie príliš vhodná na turistiku. Na začiatky všetkých týchto cestičiek vedie aj mestská hromadná doprava s nízko-podlažnými autobusmi. Takže už len plne nabiť batérie a hor sa na túry.

JOZEF BLAŽEK

Okolo Malých Karpát

Väčšina z nás môže súhlasiť s názorom, že toto leto bolo iné. Pandémia výrazne zmenila naše dovolenkové destinácie. Aj tie, v našej rodine. Mali sme naplánovanú dobrodružnú trasu cez severné Rakúsko a severné Taliansko. Pár dní sme mali stráviť pri jazere Lago di Garda a kochať sa výhľadmi na Alpské končiare. Cestu sme zo známych dôvodov zrušili, keď sa svet dá opäť do poriadku, určite ju absolvujeme.

Dovolenku sme neplánovali. Aby deti nemali úplne nudné prázdniny, zabezpečili sme im tábory, úplnou náhodou boli obaja v tábore v tom istom čase, samozrejme každý v inom. A tu skrsla myšlienka, využiť príležitosť, ktorá sa opäť niekoľko rokov nemusí opakovať a urobiť si dovolenku podľa našich predstáv. Bez detí, len ja, môj muž a náš pes. Ten však o dovolenke nemal vlastné predstavy a ako to už u psov býva, je spokojný tam, kde sme my. Okrem toho to bola jeho prvá dovolenka s nami, takže nemá s čím porovnávať.

Nechcelo sa nám hľadať bezbariérové ubytovanie a stále s ohľadom na opatrenia, rýchlo sme sa s mužom zhodli, že si

• Parťákom na cestách bol aj domáci miláčik Jackie. (Autor: Marko Maduna)

budeme robiť výlety. Z pohodlia domova vybaveného všetkým potrebným vyrazíme na pár hodín za poznaním a večer sa opäť vrátíme. Mali sme k dispozícii päť dní.

Prvý deň sme sa vydali na juh, do Komárna. Prechádzka historickým centrom a toľko ospevovaným námestím Európy vo mne zanechala stopy nenaplneného očakávania. Z historických domov smutne pozerali prázdne a špinavé výklady už zrušených obchodov. Ako to už býva, na Slovensku nevieme turistom ukázať to, čo nám ponúka história. Pravda je tiež taká, že bez peňazí to nejde a tých je pre kultúru poskromne. Z Komárna sme sa vydali pozrieť si Vodný mlyn v Kolárovo.

Je to kultúrna pamiatka na mŕtvom ramene Malého Dunaja. K mlynu vedie najdlhší zastrešený drevený most v Európe. To, že je zastrešený som mimoriadne ocenila, pretože v čase nášho príchodu začalo pršať, keďže neprestávalo, vydali sme sa na spiatočnú cestu.

Ďalšie dni sme sa už venovali spoznávaniu Záhoria a Malých Karpát z jednej aj druhej strany. Začali sme v Levároch, návštevou Habánskeho dvora. Pri Gbeloch sme objavili Adamovské jazera, sú to štrkoviská, oblasť bola vyhlásená za chránené vtáčie územie. Najmä južné jazero s množstvom maličkých ostrovov je hniezdiskom mnohých vzácnych druhov vodných vtákov. Pri jazere je vybudovaná drevená rozhľadňa. Je prístupná len pre chodiacich.

Od Adamovských jazier je už len pár kilometrov do Holíčča. Trošku v úzadí Holíčskeho zámku je kamenný veterný mlyn holandského typu, je jediným zachovaným na celom Slovensku. Je pekne zrekonštruovaný a z jeho okolia sú krásne výhľady. Holíčsky zámok je krásna, rozložitá baroková stavba. Pri pohľade na ňu je vám do plaču. Opadaná omietka a vybité okná, žalujú, že sme dopustili, aby jedna hodnotná pamiatka takto dopadla. Paradoxne, okolie zámku je veľmi pekné a udržiavané, zámok obkolesuje vodná priekopa, môžete si prenajať loďku, môžete navštíviť prekrásnu bylinkovú záhradu a nechať sa omámiť jej vôňami, sú tam lavičky, detské ihrisko, je to pekné miesto na relax. Deň sme ukončili dobrou večerou v známom holičskom pivovare Wywar.

Ďalší deň sme sa vydali cez Stupavu, Kuchyňu, Plavecké Podhradie až do

• Na výlete pri Štefánikovej Mohyle na Bradle. (Autor: Marko Maduna)

Brezovej pod Bradlom, aby sme po prvý raz uvideli Mohylu M. R. Štefánika, ktorá sa nachádza na vrchu Bradlo. K mohyle sa dá dostať autom, ak však máte dobre nabitý vozík alebo zdatného asistenta, mohla by to byť aj pekná prechádzka, po asfaltke, v tieni lesa. Bradlo z nadmorskej výšky 543 metrov ponúka pre krásne výhľady. To je však všetko. Majestátnu mohylu si obzriete, po štrkovej cestičke sa k nej na vozíku horko-ťažko priblížite, ale na mohylu nevystúpite, sú tam schody. Žiadalo by sa niekde si v tieniku posediť, dozvedieť sa čosi o našom najslávnejšom Slovákovi, poodychovať, porozmýšľať. Inak peknému miestu chýba takéto ľudské zázemie. Možno sa však časy menia, čosi sa pod mohylou stavia, treba dúfať, že bezbariérovo. Cestou domov sme neodolali Piešťanom, večerná prechádzka pri Váhu a kúpeľným parkom je príjemné zakončenie letného dňa.

Pri premýšľaní nad programom nasledujúceho dovolenkového dňa pristál prst na mape na Červenom kameni. Prečo nie? Toto miesto má svoje čaro, dá sa tu stráviť príjemný čas prechádzkou medzi hradbami, piknikom na rozsiahlych lúčach, komu čo vyhovuje. V príjemnej reštaurácii sme posedeli, pri kávičke sme pod slnečníkom prečkali aj krátku letnú prehánku. A pokračovali sme ďalej v ceste, tentoraz do Smoleníc, obzrieť Smolenický zámok. Prechádzka k nemu je veľmi príjemná a okolie zámku ponúka veľa priestoru na posedenie a oddych. Zámok bol zatvorený, nedalo sa vojsť ani na nádvorie, však načo? Veď je turistická sezóna... Nevadí, samotná prechádzka k nemu je čarovná.

Naše výletné tripy sme plánovali ukončiť dobytím hradu Beckov. To sa nám však nepodarilo. Náš príchod do obce Beckov v obednom čase začal trampotami s hľadaním bezbariérovej reštaurácie.

Ajhľa, priamo pod skaliskom hradu pekná reštaurácia s logom prístupnosti. Okamžite sme vystupovali z auta. Po nakuknutí za prah dverí sme zbadali veľký schod. Vstúpiť inak sa nedalo, tak sme sa opäť naložili do auta spomenúc si, že sme pred Beckovom míňali pútačku Kolibe. Ani druhý pokus nevyšiel, pri bližšej obhliadke rampy do Koliby sme zistili, že táto bola predčasne useknutá a nedokončená. Priznávam, že v tú chvíľu mi načisto odpadla chuť motať sa niekde po Beckove a tak sme ho opustili s horkou príchuťou a len tak „naverím Boha“ sme odbočili k dedine Kalnica. Môj muž si matne pamätal, že tam bol kedysi dávno lyžovať. Išli sme len rovno za nosom a zrazu za Kálnicou sme úplnou náhodou našli veľmi príjemnú reštauráciu, tesne pred Bikeparkom kde sa po zelených kopcoch veselo preháňali cyklisti. Dobré napapanie sme sa ešte prešli v osviežujúcom tieni doliny. Napriek tomu, že široko-ďaleko ani živáčka, v tomto prípade veľmi dobre poslúžilo rúško, nakoľko roj mušiek, ktorý som mala nad hlavou bol veľmi otravný. A všetci vieme, že naše „dystrofické“ ručičky nie zrovna stavané na neustále odháňanie niečoho takého.

A to bol vlastne posledný výlet, ktorý sme počas našej „covidovej“ dovolenky podnikli. Opäť sa raz potvrdilo, že je fajn spoznávať našu domovinu a niekedy nám krásne a zaujímavé miesta v našom blízkom okolí akosi unikajú. Teším sa na spoznávanie našej domoviny aj tomto roku.

ANDREA MADUNOVÁ

Vďaka osobnej asistencii hor sa na hrady

Som človek s telesným postihnutím. Pohybujem sa na elektrickom a mechanickom vozíku. Osobnú asistenciu využívam od roku 1999. Vďaka asistencii môžem slobodne a nezávisle rozhodovať o vlastnom živote, svojich potrebách, záujmoch, aktivitách. Umožňuje mi žiť plnohodnotný život aj napriek môjmu postihnutiu. Násť dobrých osobných asistentov a asistentky nie je jednoduché. Ja mám obrovské šťastie, že takých mám. Podarilo sa to s pomocou Agentúry osobnej asistencie v Žiline.

Som aktívna. Športujem, rada cestujem, chodím do prírody a veľmi ma lákajú pohľady z výšok. Slovíčko nuda v mojom slovníku nenájdete. Každý deň si ale musím dopredu zmanažovať. Ak mám napríklad v pláne ísť na výlet, nie je to jednoduché. Treba dopredu prezistiť terén, bariéry, cestu, dostupnosť... a ešte mnoho iného, aby sa vedeli dostať do cieľa. A aj napriek dôkladnej príprave nás počas cesty ešte vždy niečo prekvapí. Ale nás nič neodradí!

Cesta na Pustý hrad

Predstava, že by som sa jedného dňa dostala na Pustý hrad, bola pre mňa nepredstaviteľná. Túžba bola však silnejšia a tí správni ľudia okolo. Kamarát Peťo vybavil možnosť dostať sa až pod hrad autom. Odtiaľ sme už išli peši do kopca po kamenitej ceste. Peťo ma pevne držal, aby som sa neprevrátila, či nebudaj nevypadla z vozíka. Asistentka Evka všetko starostlivo zdokumentovala. Aby sme mali dôkaz, že sme to nevzdali! Po prekonaní náročnej cesty

• Po náročnom teréne s elektrickým vozíkom aj pomocou asistencie. (Autor: Z archívu Lubky Škvarnovej)

• S asistentkou Evkou a kamarátom Peťo pokorili kopec na Pustý hrad vo Zvolene. (Autor: Z archívu Lubky Škvarnovej)

sme sa odrazu ocitli na nádvorí. Tu som si najskôr vydýchla, upravila som svoju polohu vo vozíku a už som sa len kochala krásnym výhľadom. Stálo to za to! Na tú náročnosť terénu som v momente zabudla. Kde je vôľa, tam je cesta. Naozaj to platí. A k tomu ešte pár šikovných

osobných asistentov a všetko sa dá hravo zvládnuť.

Túra na Lietavský hrad

Asistentka Lydka rada chystá prekvapenia. Jedným takým bol výlet na Lietavský hrad. Do poslednej chvíle som nevedela, kam ideme. Prišli sme do obce Litava, zaparkovali sme auto a zostali sme čakať. Pýtam sa, na čo čakáme? A kam vlastne ideme? Na moje naliehanie mi Lydka prezradila cieľovú destináciu. Namierené máme na Lietavský hrad! Ako sa tam dostaneme? Pýtam sa, ale Lydka má všetko dopredu naplánované. Po chvíli sa pri nás nastavil džíp. Doňho ma naložili a ja som v nemom úžase sledovala okolie. Cesta naprieč lesom bola veľmi náročná. Asistentka mala čo robiť, aby ma v aute udržala aj napriek veľmi ohľaduplnej jazde pána vodiča. Ale zvládli sme to. Autom sme prišli až na nádvorie, presadla som si na vozík a zostala som v nemom úžase. Vďaka asistentke Lydke a ochotným ľuďom, ktorí mi umožnili absolvovať až 50% prehliadky Lietavského hradu. Som zatiaľ prvý človek na vozíku, ktorému sa to podarilo.

Nezáleží na tom, či je človek na vozíku alebo chodí po vlastných. Jednoducho, keď človek niečo veľmi chce, ide to. Zážitky mi navždy zostanú v srdci, nikto mi ich nevezme. Som šťastná, že si môžem plniť túžby a sny vďaka osobnej asistencii.

LUBKA ŠKVARNOVÁ

Osobitý hotel a prostredie v Roháčoch

Rozhodli sme sa preskúmať Západné Tatry – Roháče. Táto oblasť má aj bezbariérové chodníky vhodné pre ľudí na vozíku. Okrem toho nás zlákal hotel Osobitá v Zuberci. Je tiež bezbariérový a v jeho okolí je množstvo asfaltových cestičiek. Hotel sa nachádza priamo v horskom prostredí, len niekoľko metrov od vstupu do Roháčskej doliny. S asistentom sme pochodili Látanú a Roháčsku dolinu až k Ťatliakovmu jazeru a Oravice, kde sme videli obrovského jeleňa takmer pri ceste. Príroda je tu nádherná, počasie nám vyšlo krásne každý deň. Preto bol priestor na viachodinové výlety, napríklad do Múzea oravskej dediny. To som zvládla len vďaka pomoci osobného asistenta. Múzeum má bezbariérovú toaletu, vedú však do nej dva schody. Bezbariérová izba v hoteli je na prvom poschodí hneď vedľa jedálne, kam sa

• Asfaltová cestička naprieč Látanovu dolinou. (Autor: Mateľ Kovács)

• Debarierizovaná kúpeľňa v zubereckom hoteli Osobitá. (Autor: Henrietta Horváthová)

• Okolie ponúka mnoho prechádzok dostupných pre ľudí na vozíku. (Autor: Róbert Juríček)

dá dostať pohodlne výtahom. Izba je menšia, ale vyhovujúca, elektrický vozík by mohol mať problém. Kúpeľňa je veľká s posuvnými dverami a vyklápacou stoličkou na sprchovanie. Menej komfortný bol vyšší záchod, ale každému samozrejme vyhovuje niečo iné. Varili úžasné a veľmi nám chutila voda, bola úplne ako z hôr. Personál hotela bol milý a ochotný. Pri komunikácii mali vždy ochranné rúška a dodržiavali zásady opatrení v súvislosti s koronavírusom. Cestou späť sme sa zastavili na obed na salaši Zázrivá. Nemôžete ho minúť, nachádza sa pri hlavnej ceste na konci obce. Priestory reštaurácie sú rovnako bezbariérové s toaletou a vyhradeným parkovacím miestom. Jedlo bolo veľmi chutné s pridaným bonusom, s nádherným výhľadom na okolitú krajinu.

HENRIETTA HORVÁTHOVÁ,
ALENA JURÍČKOVÁ

Bezbariérové doliny Tatier

Na Liptove v obci Hybe máme chatu a radi tam s rodičmi chodievame. Máme to odtiaľ blízko do Nízkyh a aj do Západných a Vysokých Tatier. Odkedy mám elektrický vozík, posledné dva roky sme začali chodiť na miesta ako Žiarska dolina, Popradské pleso alebo Jánska dolina, kam som sa predtým nemohol dostať. Rád by som sa podelil o moje turistické zážitky a možno takto niekomu poskytol dobrý tip na výlet na budúce leto. Okrem známejších miest, ktoré som spomínal, sme objavili a pochodili aj menej známe miesta, ako napríklad dolina Ipol'tica alebo horná nádrž prečerpávacej elektrárne Čierny Váh. Vo všetkých týchto dolinách je asfaltová cesta, takže myslím, že by mali byť prejazdné pre takmer všetky exteriérové elektrické vozíky. Aspoň ja som tadiaľ prešiel. Problémom bývajú hlavne rampy, ktoré sa v niektorých prípadoch nedajú obísť.

Prvý z menej známych tipov je dolina Ipol'tica za obcou Kráľova lehota za Liptovským Hrádkom. Objavil ju môj otec, keď tam bol na bicykli. Sú tam vybudované dokonca dve jednosmerné cesty s kvalitným asfaltom, pravá pre smer hore a ľavá pre smer dole. Vybudovali ich kvôli ťažbe dreva, na ktorú je často smutný pohľad, ale vďaka tomu sa dá po tejto krásnej doline prejsť aj na vozíku. Pred začiatkom doliny je síce rampa, nám ju však našťastie niekto otvoril. Neprešli sme až na koniec doliny, ale štrkovou spojkou sme prešli na cestu pre smer dole a tak sme sa vrátili.

• S otcom na prechádzke v Malužinskej doline.
(Autor: Z rodinného archívu.)

• Cesta na Popradské pleso.
(Autor: Z rodinného archívu.)

Ďalšia z menej známych dolín v Nízkych tatrách je Malužinská dolina. Začína v obci Malužiná, ktorá sa nachádza v smere z Liptova na horský prechod Čertovica. Cez túto dolinu vedie udržiavaná asfaltová cesta, ale na jej začiatku je tiež rampa. S problémami sa však dá obísť. Asi po štyroch kilometroch sa rozvetvuje na dve cesty, jedna vedie k Malužinskému tajchu a druhá smerom k Veľkému Boku. Spolu s rodičmi sme tam boli na jar a vybrali sme sa cestou smerom k Veľkému Boku, no pomerne rýchlo sme sa potom otočili naspäť, lebo cez cestu asi 80 metrov pred nami prebehla medvedica s odrasteným mláďaťom.

K známejším dolinám v Nízkych Tatrách patrí Jánska dolina. Dolina začína v Liptovskom Jáne, ale prejsť autom a zaparkovať sa dá až na parkovisku pri ústí Stanišovskej doliny. Odtiaľ je už zákaz vjazdu, ale asfaltová cesta pokračuje ešte asi 4 km k horárni Predbystrá, kde je veľká lúka a dolina sa tam pekne otvára. Odtiaľto vedú tri cesty, ale asfalt tu končí. Keď sme tam boli, vybrali sme sa jednou z nich smerom k Svídovskému sedlu, no zastavila nás rampa, ktorú som s vozíkom nemohol obísť. To, ako ďaleko by vozík prešiel, keby sme skúsili druhé dve odbočky sme už nezistili, lebo nás chytila búrka, ktorú sme prečkali v prístrešku asi v polovici cesty späť.

Zaujímavosťou Nízkych Tatier je prečerpávací elektrárň Čierny Váh. Jej horná nádrž bola vybudovaná na vrchole kopca a je odtiaľ veľmi pekný výhľad. Odbočka k nádrži sa nachádza pred Svarínom za Kráľovou lehotou. Odtiaľ je to k nádrži ešte 7 km po asfaltovej ceste, kam je zákaz vjazdu, ale dalo by sa odtiaľ až

• Keď je treba, vozík odvezie dvoch. Obzvlášť, ak ide o unavenú sestru na prechádzke v Kôprovej doline. (Autor: Z rodinného archívu.)

k hornej nádrži prejsť na elektrickom vozíku. My sme si vybavili povolenie na urbári v Hybiach a vyviezli sme sa tam autom. Prešli sme sa okolo nádrže, je tam pekný asfaltový chodník a veľmi pekné výhľady. Veľa ľudí tam chodí autom aj bez povolenia, no neodporúčal by som to, lebo keď sme tam boli, tak prišli policajti a rozdávali pokuty.

Na vozíku sa dá dostať aj na Žiarsku chatu. Žiarsku dolinu sme prešli minulý rok. Výhodou výletu do tejto doliny na rozdiel od ostatných, je možnosť občerstvenia sa v cieľi, aj keď chata nie je bezbariérová a na vozíku sa tam človek nedostane. Cesta je celý čas asfaltová, aj keď nie veľmi dobrej kvality a v niektorých úsekoch aj dosť strmá. Nevýhodou je, že sa nedá schovať s vozíkom v chate, ak začne pršať.

Ďalšia pekná, menej strmá prechádzka, ale dlhšia je cez Kôprovú dolinu ku Kmeťovmu vodopádu. Boli sme tu toto

aj minulé leto. Až k samotnému vodopádu sa na vozíku bohužiaľ nedá dostať, lebo k nemu vedie strmý chodník, aj keď je blízko. Táto cesta býva celkom frekventovaná, lebo okrem peších turistov tadiaľ chodí aj veľa bicyklistov.

Toto leto som bol s otcom ešte na Popradskom plese. Vedie tam tiež asfaltová cesta, ktorá je podobne strmá ako cesta na Žiarsku chatu, ale asfalt je myslím kvalitnejší. Hore pri plese už les redne a začína kosodrevina, vďaka čomu si možno užiť nádherné výhľady na okolité hory. Pri plese sú dve reštaurácie, takže sa tu dá občerstviť a pozeráť sa, ako sa oproti turistu štvorajú traverzom Tatranskej magistrály na Sedlo pod Ostrvou. Keď sme tu boli, tak počasie nebolo najlepšie, čo ešte znásobovalo vysokohorské prostredie.

To sú zatiaľ všetky pekné miesta v Nízkych a Vysokých Tatrách, kam sa dá dostať na elektrickom vozíku, ktoré som navštívil a myslím, že by to mohla byť aj dobrá inšpirácia alebo tip na výlet.

TOMÁŠ VRANOVSKÝ

Tri dolinové destinácie

Dovolenky sa vždy snažíme plánovať tak, aby sme sa dostali čo najhlbšie do lesa a čo najmenej jazdili autom. Preto ak sa niekde ubytujeme, ideálne odtiaľ vyrážame na túry už len po svojich vlastných nohách a kolesách. Takéto destinácie sa nám minulý rok podarilo navštíviť tri.

Prvou je Blatnica, malebná dedinka vo Veľkej Fatre. V jej okolí sa natáčal prvý Juraj Jánošík. Odtiaľ sme vyrazili do dvoch dolín. Prvou bola Blatnická, krásna dolina so spevnenou zeminou,

- Drevená lišta je skvelým pomocníkom pri prechode cez odvodňovacie žľaby. (Autor: Z archívu Jozefa Blažeka)

občas kamienkovou, ale takmer rovinnou. S vozíkom sa to dalo zvládnuť, nie je to však úplný komfort. Problém sú totiž hlavne žľaby, ktoré sú pozdĺž 8 km trasy asi každých sto metrov. Dajú sa zvládnuť širšími kolesami, prípadne cúvaním alebo ako my, ktorí sme si so sebou niesli drevenú lištu. Pozdĺž celej doliny je Blatnický potok, lemujú ho ihličnaté a bukové stromy. Všade naokolo je mnoho krásnych kvetov, napríklad unikátny Cyklamén fatranský.

Ďalší deň patril výletu do Gaderskej doliny. Jej prvá časť je asfaltová cca 5km až po skalnú Čertovu dieru. Po ľavej strane vidíme stromy, Blatnický hrad a pravú stranu lemuje Gaderský potok. Výhodou je reštaurácia Gader s bezbariérovou toaletou hneď v úvode túry. V rovnakej lokalite sme ešte absolvovali výlet do

Nepalskej doliny. Odtiaľ sme sa minulý rok museli vrátiť potom, čo nás zastihla hodinová prietrž. Teraz nám počasie prialo. Dolina je asfaltová, čím ste však hlbšie v lese, kvalita asfaltu klesá.

Ďalšiu dovolenku sme absolvovali blízko českých hraníc, v Lazoch pod Makytou s bezbariérovým vstupom aj toaletou. Napriek tomu odporúčam každému overiť si, či podmienky vyhovujú. Pekný je aj vedľajší hotel Čertovo, ktorý má rovnako bezbariérové až tri izby. Hotely sa nachádzajú v horách, doliny sú zväčša so spevnenou zeminou, ale z európskych fondov je zrealizovaná nová asfaltka až na Kohútky. Je to asi 5km stupák, ktorý ale dobre nabité vozíky zvládnu. Môžete ísť na doraz, pretože na samom vrchole je už len rovina, hrebeň Beskýd s krásnymi výhľadmi. A naspäť už idete len z kopca.

Tretia tohtoročná turistická dovolenka patrila nášmu obľúbenému Krpáčovu, hotel Polianka s krásnym výhľadom do doliny na nádherné jazero. Ubytovanie je žiaľ bariérové, tento rok debarierizovali len vstup do reštaurácie. Na prechádzku do okolia terén nevyhovuje každému. Je štrkový, kamenistý, potrebujete silnejší vozík. Je tu však krásna Vajskovská dolina s výborným asfaltovým povrchom. Ak vydrží vozík aj doprovod 10km tam aj naspäť, vrelo odporúčam.

Priatelia, ešte jedna rada na záver. Človek na elektrickom vozíku je ako horolezec. Vždy treba pamätať na to, že sily si treba nechať aj na návrat do základného tábora. Preto odporúčam vyberať si také trasy, kde návrat absolvujete z kopca. Pre istotu.

JOZEF BLAŽEK